

HE laiksi eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä ja laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi

HE 290/2022 vp
Liikenne- ja viestintävaliokunta 30.11.2022

Eeva Ovaska

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Hallituksen esitys lyhyesti

- Ns. **Smart TEN-T- direktiivin täytäntöön panemiseksi säädettäisiin uusi laki**. Laissa säädettäisiin erityisesti TEN-T-ydinverkkokäytävien suurten hankkeiden edellyttämien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyiden yhteenlasketusta enimmäiskestosta (neljä vuotta) ja sen laskennasta. Lisäksi säädettäisiin mm. uudesta yhteystahona toimivan nimetyn viranomaisen tehtävästä Liikenne- ja viestintävirastolle. Direktiivin täytäntöönpanon määräaika on 10.8.2023.
- Lisäksi **muutettaisiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettua lakia koskien päätöksentekomenettelyä maantien toiminnallisen luokan määrittämiseksi**. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaisi jatkossa maantien kuulumisen valta-, kanta-, seutu- tai yhdysteihin Väyläviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä. Laissa säädettäisiin lisäksi vuorovaikutuksesta esityksen valmistelussa. Muutosten **taustalla on Liikenne 12-suunnitelman toimenpide**, jonka mukaan LVM:n johdolla päivitetään maanteiden toiminnallinen luokitus vastaamaan nykytarpeita ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Tekninen muutos ratalakiin.

Smart TEN-T – Soveltamisala

- **Soveltamisalaan kuuluvat hankkeet:**
  TEN-T-ydinverkkokäytävien hankkeet, joiden kokonaiskustannukset ylittävät 300 MEUR. Lisäksi ”ennalta yksilöidyt osuudet”.
  - Tulevia soveltamisalaan kuuluvia hankkeita? Väyläviraston investointiohjelmassa vuosille 2023–2030 kaksi yli 300 miljoonan euron ratakohdetta: Helsinki-Riihimäki ja Helsinki-Tampere peruskorjaus. Hankeyhtiöiden suunnittelemat oikoratahankkeet.
- **Soveltamisalaan kuuluvat menettelyt:**
  YVA-arviointiselostus
  Tie- ja ratasuunnitelmat
  Ilmailulain mukainen rakentamislupa
  Ympäristölupa
  Vesilain mukainen lupa
  Luonnonsuojelulain mukaiset poikkeusluvat
  MRL:n mukaiset rakentamisen luvat
  Lunastuslupa
  Maa-aineslupa
  Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 7 §:n mukainen menettely suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä.

Smart TEN-T – Määräaika ja sen laskeminen

- Hankkeen edellyttämien **hallintomenettelyiden kesto yhteensä enintään 4 vuotta**
  - Alkaa hyväksytyn ilmoituksen tekemisestä Traficomille, tehtävä kun ensimmäinen soveltamisalan menettely vireille
  - Päättyy viimeisen menettelyn päätöksen tiedoksiantoon
  - Määräaikaan ei lasketa mukaan aikaa, jolloin ei soveltamisalan menettelyjä vireillä, täydennysten toimittamiseen kuluvaa aikaa eikä muutoksenhakuun kuluvaa aikaa
- **Jos tarve usealle soveltamisalan menettelylle**, toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteistyö ja tarvittaessa käsittelyajoista sopiminen. Nimetyn viranomaisen on avustettava.
- **Mahdollisuus ennakkoneuvotteluun**
- Nimetyn viranomaisen on pidennettävä määräaikaa menettelyiden loppuun saattamiseksi, jos asian asianmukainen käsittely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää. Pidennystä voidaan jatkaa kerran samoin edellytyksin.
- Traficomin seurattava määräajan toteutumista, ja hankkeen toteuttajan ja toimivaltaisten viranomaisten ilmoitettava Traficomille menettelyiden etenemisestä

Smart TEN-T – Nimetty viranomainen

- Nimetty viranomainen: **Liikenne- ja viestintävirasto Traficom**
  - Yhteystaho hankkeen toteuttajalle ja muille viranomaisille
  - Määräajan käynnistävien ilmoitusten käsittely
  - Määräajan pidennyksistä päättäminen
  - Määräajan seurantaan liittyvät tehtävät
- Huolehdittava hankkeiden edellyttämiä menettelyitä koskevasta yleisluonteista ohjeistuksesta yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa
- Neuvonta yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa

Rajat ylittävät hankkeet

- Säännökset yhteistyöstä (nimetyt viranomaiset) ja julkisista hankinnoista (sovellettava lainsäädäntö)

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muutos

- **Maantien kuulumisen valta-, kanta-, seutu- tai yhdysteihin vahvistaisi jatkossa Traficom Väyläviraston tai ELY-keskuksen esityksestä**. Nykyisin luokituksesta tulisi säätää LVM:n asetuksella.
- Väylävirasto valmistelee valta- ja kantateitä koskevat ja usean ELY-keskuksen alueelle ulottuvat esitykset. ELY-keskus valmistelee muut.
- Esitys voidaan valmistella myös **osana tiesuunnitelmaa**. Tällöin valmistelusta vastaa se, joka vastaa tiesuunnitelman laatimisesta.
- Säännökset myös **kuntien ja maakuntien liittojen osallistumisesta valmisteluun.**
- Ei muutoksia maanteiden valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin jakamisen perusteisiin tai luokituksen vaikutuksiin ja merkitykseen. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin jatkossa antaa laissa säädettyjä periaatteita täsmentäviä tarkempia säännöksiä siitä, millä perusteella maantiet ovat valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteitä.
- LVM on pyytänyt Väylävirastoa yhteistyössä ELY-keskusten ja alueellisten liikennejärjestelmätoimijoiden kanssa selvittämään yksittäisten maanteiden toiminnallisten luokkien päivitystarpeita erillisessä prosessissa.

Tekniset korjaukset

- Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin ja ratalakiin tekniset korjaukset koskien korvausten maksua valtion liikelaitoksille.
- Päällekkäin valmisteltujen hallituksen esitysten käsittelyssä vuonna 2016 tapahtunut virhe
- Vaikuttaa Metsähallituksen asemaan

Voimaantulo

- Smart TEN-T-direktiivin täytäntöönpanoa koskeva laki ehdotetaan tulemaan voimaan täytäntöönpanon määräajan kanssa yhdenmukaisesti elokuussa 2023.
- Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan alkuvuonna 2023.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ